

YLÖJÄRVI MIKKOLA

Nuoremman rautakauden kalmiston kaivaus

Tuula Heikkurinen 1980

Sisälllys	sivu
JOHDANTO	2
KAIVAUSPAIKAN ESITTELY	3
KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	4
KAIVAUSTEKNIikka	4
MAALAJIT/KULTTUURIMAA	5
LÖYDÖT JA LÖYTÖTIHEYS	5
YHTEENVETO	6
LUETTELO KARTOISTA	7
LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA	7
LUETTELO NEGATIIVEISTA	8
Kopio peruskartasta 2123 06 Ylöjärvi Helsinki 1975	9
Yleiskartta <i>1:500 A 2</i>	10 <i>L 26</i>
Pintavaaituskartta	11
Pohjavaaituskartta	12
Tasokartat 1:25 <i>A. 13,14 A 1 , 15 A 3</i>	13-15 <i>L 26, 27</i>
Kuvataulut	16

JOHDANTO

Kesällä 1980 sain museoviraston esihistorian toimistolta määräyksen lähteä tutkimaan Ylöjärven Mikkolan kalmistoa.

Kaivaus paikalla suoritettiin 5.6-18.6.1980. Kaivauksen rahoitti rakennusliike Jorma Seestie ky, määrärahan suuruus oli 23.000 mk. Syynä kaivaukseen oli Ylöjärven kunnan kirkonseudun rakennuskaavan, korttelin 215, rakennuspaikkojen nrot 1 ja 2 koskeva tieliittymä, jonka kohdalta Ylöjärven kunta haluaa saada osan EM-alueesta vapautetuksi.

Kaivetun alueen suuruus oli 72 m².

Kaivauksella toimi piirtäjänä HuK Leena Ruonavaara ja kaivajina, joita oli 6 ylöjärveläisiä nuoria.

Helsingissä 18.7.1980

Tuula Heikkurinen
Tuula Heikkurinen

Ylöjärvi Mikkola

Nuoremman rautakauden kalmiston kaivaus 1980

Kylä: Soppeenmäki, kortteli 215 (ent. Mikkola, ent. Kangas-Äijälä) RN:o 4:78

Maanomistaja: Ylöjärven kunta

Osoite: 33480 Ylöjärvi

Peruskartta 2123 06 Ylöjärvi Helsinki 1975

Kaivausalueen koordinaatit: x = 26 80

y = 78 78

z = n. 124,5 - 125 mpy

Alueelta tulleet löydöt: KM 20789:1-88

Aikaisemmat löydöt: KM 1996:114

KM 3038:1-5

KM 3150:3-20 (A.O. Heikelin kaivaus 1895)

KM 14553:1-6 (E. Sarasmon tarkastusmatka 1959)

KM 14622:1-445 (H. Salmon kaivaus 1959)

KM 14967:1-143 (P-L Lehtosalon kaivaus 1960)

KM 18499:1-6 (Mirja Koskimiehen kaivaus 1971)

KM 19162:1-377 (P-L Lehtosalo-Hilanderin kaivaus 197²₃)

KM 19693:1-309 (Seija Sarkin kaivaus 1975)

KM 19901:1-241 (Seija Sarkin kaivaus 1976)

KM 20685:1-141 (Seija Sarkin kaivaus 1979)

Sivut 9-15 ovat kaivaukseen liittyviä karttoja.

Sivulla 16 on kuvataulu, jossa on valokuvat negatiiveista f. 52806, 52807, 52810, 52813.

Luettelo diapositiiveista nrot 4719 - 4724 on sivulla 7 ja top. arkistossa.

Luettelo kartoista ja negatiiveista on s. 7 ja 8.

Diar. 2.7.1980

KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Ylöjärven Mikkolan kalmistoalue sijaitsee Ylöjärven kirkosta noin 1 km kaakkoon, vanhan Tampere-Vaasa valtatie (nyk. Mikkolankadun) molemmin puolin, entisen Mikkolan tilan mailla, jotka nykyisin ovat Ylöjärven kunnan omistuksessa. Valtatie nro 3 kulkee kalmistoalueen koillispuolella. Tampereelta on paikalle matkaa noin 11 km.

Kesän 1980 kaivaus sijaitsi kalmistoalueen länsilaidalla (kartta s. 10), Mikkolan puutarhaa reunustavan koivurivin ja Mikkolankadun välisellä alueella. Kaivaus oli suoranaisten jatke Seija Sarkin edellisenä kesänä tekemälle kaivaukselle, jonka yhteydessä hän totesi polttohauta-alueen jatkuvan Mikkolankadun puoleisten, puutarhaa reunustavien koivujen alle (ks. Sarkki 1979 s. 7). Aikaisemman tiesuunnitelman mukaan nämä koivut piti säästää, mutta talven 1980 aikana tiesuunnitelma vahvistettiin kuitenkin kulkeväksi niin, että osa koivuista jäisi tien alle.

Kaivaus keskitettiin näiden koivujen alustojen tutkimiseen.

Kaivauspaikka oli tasainen, loivasti Keijärven suuntaan viettävä hiekkapohjainen, nykyisin juolavehneä kasvava pelto.

KAIVAUSTEKNIikka

Kaivaus aloitettiin vetämällä peruslinja 100 Mikkolankadun reunaan ja sen suuntaiseksi, kaakosta luoteeseen, suoraksi jatkoksi Seija Sarkin kaivausalueelle. Peruslinjaa vastaan vedettiin linja 104. Kaivausta ei voitu sitoa samaan koordinaatistoon viime kesän kaivauksen kanssa, koska peruslinjan paaluja ei ollut yhtään jäljellä. Koordinaatisto kasvoi kaakkoon ja koilliseen. Mittaukset suoritettiin ruudun lounaisnurkasta. Alue paalutettiin 2 x 2 m suuruisiin ruutuihin. Paalutuksen jälkeen alue kaivettiin 10 cm tasoissa niin syväälle kuin kulttuurikerrosta riitti. Kaivetut tasot on merkitty pohjavaaituskarttaan (s. 12). Joka tasosta piirrettiin kartat mittakaavassa 1:25. Kaivausvälineenä käytettiin pääasiassa lapiota, vain selvät kulttuurimaaläikät kaivettiin pelkällä.

Kaivauksen kiintopisteenä käytettiin alueen eteläreunassa kulkevan Mikkolan-kadun varressa ollutta kantoa (kartta s. 10), jonka vaaituslukemaksi saatiin 042. Sen absoluuttinen korkeus on noin 124,5 - 125 mpy.

MAALAJIT/KULTTUURIMAA

Koivujen ympärillä turve- ja multakerros oli varsin ohut: vain noin 5-15 cm. Turvekerroksen alta alkoi kulttuurimaa: pintamaansekaista ruskeaa hiekkaa, joka kaivausalueen länsiosassa, lähinnä ruuduissa 92-98/100 ja itäosan ruuduissa 106/104-106 oli sotkeutunutta. Selvempi kulttuurimaa-alue oli ruuduissa 104/104-106, kantojen ympärillä jatkuen osittain niiden alle (kartta s. 13, kuvat 2-3 s. 16).

II tasossa kulttuurikerros jatkui lähes samanlaisena. Kaivausalueen itä- ja länsiosan sotkeutunut kulttuurimaa osoittautui Lehtosalo-Hilanderin vuonna 1972 tekemiksi koeojiksi. Ruuduissa 104-106/104-106 oli kulttuurimaa nokimaan sekaista. Tältä alueelta tulivat myös runsaimmat löydöt. Kaivausalueen eteläosassa tuli savi vastaan (s. 14).

III tasossa kulttuurimaata, jonka seassa oli joitakin likamaaläikkiä oli jäljellä enää ruuduissa 102-106/102-108 (s. 15).

LÖYDÖT JA LÖYTÖTIHEYDET

	kpl
Pronssiesineitä	6
Sulanutta pronssia	7
Rautaesineitä	1
Sulanutta rautaa	1
Lasimassahelmiä	2
Sulanutta lasimassaa	2
Saviastian reunapaloja	16
Saviastian pohjapaloja	5
Saviastian kylkipaloja	149

Luuesineen katkelmia	1 kpl
Palanutta luuta	142 g
Maatunutta luuta	1 kpl
Piitä	2 "
Savikuonaa	10 "
Muuta kuonaa	3 "

Löytöjä kaivausalueelta tuli heti ensimmäisestä tasosta lähtien. Tihein löytökeskittymä oli ruuduissa 104/102-106 kulttuurimaan yhteydessä. Kalmistoalue ei ainakaan tältä kohdin näyttänyt jatkuvan Mikkolankadun alle, vaan Mikkolan puutarhaan päin, niinkuin monien monien edellisten kaivausten perusteella on voitu todeta.

YHTEENVETO

Kaivausalueen laajuus oli noin 72 m^2 . Mitään selvää ja yhtenäistä kulttuurikerrosta ei voitu havaita, vaan kalmisto on tältä kohdin pahoin puiden juurien ja aiemman peltoviljelyn sotkema.

Löydöistä päätellen on kyse polttohaudoista.

Kulttuurikerroksen paksuus oli keskimäärin 30 cm. Alimmat löydöt tulivat noin 40 cm syvyydestä. Löytöjen levintä noudatti kulttuurimaan rajoja. Esinelöytöjen perusteella näyttäisi tutkittu alue kuuluvan ⁹nuoremalle rautakaudelle.

LUETTELO KARTOISTA

- s. 9 kopia peruskartasta 2123 06 Ylöjärvi Helsinki 1975 A4
- s. 10 yleiskartta 1:500 A2
- s. 11 pintavaaituskartta A4
- s. 12 pohjavaaituskartta A4
- s. 13-14 tasokarttoja 1:25 A1
- s. 15 Tasokartta 1:25 A3

LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA

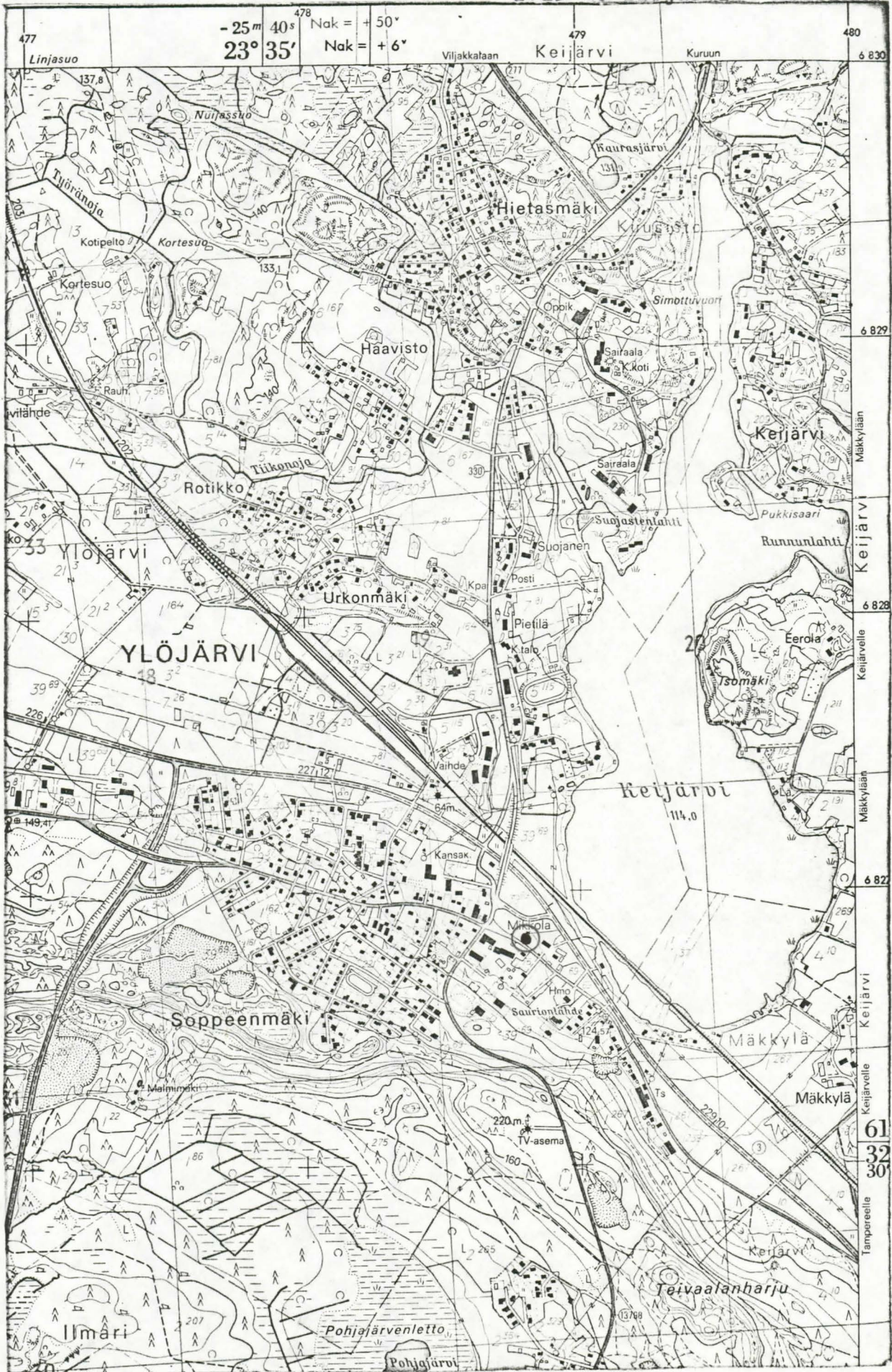
- 4719 Kaivausalue pintamaa poistettuna, kuva kaakosta
- 4720 Ruudut 100-102/102, I taso; ruudussa 102/102 likamaaläikkä, kuva koillisesta
- 4721 Sama, kuva luoteesta
- 4722 Kaivausalue loppuun kaivettuna, kuva etelästä
- 4723 Sama, kuva lännestä
- 4724 Ylöjärven kirkko kaivausalueelta pohjoiseen päin kuvattuna

Nrot 4719-4724 on kuvannut Leena Ruonavaara

LUETTELO NEGATIIVEISTA

- 52805 Yleiskuva kaivausalueesta, kuva kaakosta
52806 (kuva 1) Sama, kuva pohjoisesta
52807 (kuva 2) Ruudut 92-104/100-102, taso I, turpeen alla sotkeu-
tunutta maata, kannon luona hieman nokimaata, kuva koillisesta
52808 Sama
52809 Ruudut 100-102/102, taso I, kuva lännestä
52810 (kuva 3) Sama, ruudussa 102/102 nokimaata, kuva koillisesta
52811 Kaivausalue loppuun kaivettuna, kuva kaakosta
52812 Sama, kuva etelästä
52813 (kuva 4) Sama, kuva lännestä

Nrot 52805-52813 on kuvannut Tuula Heikkurinen

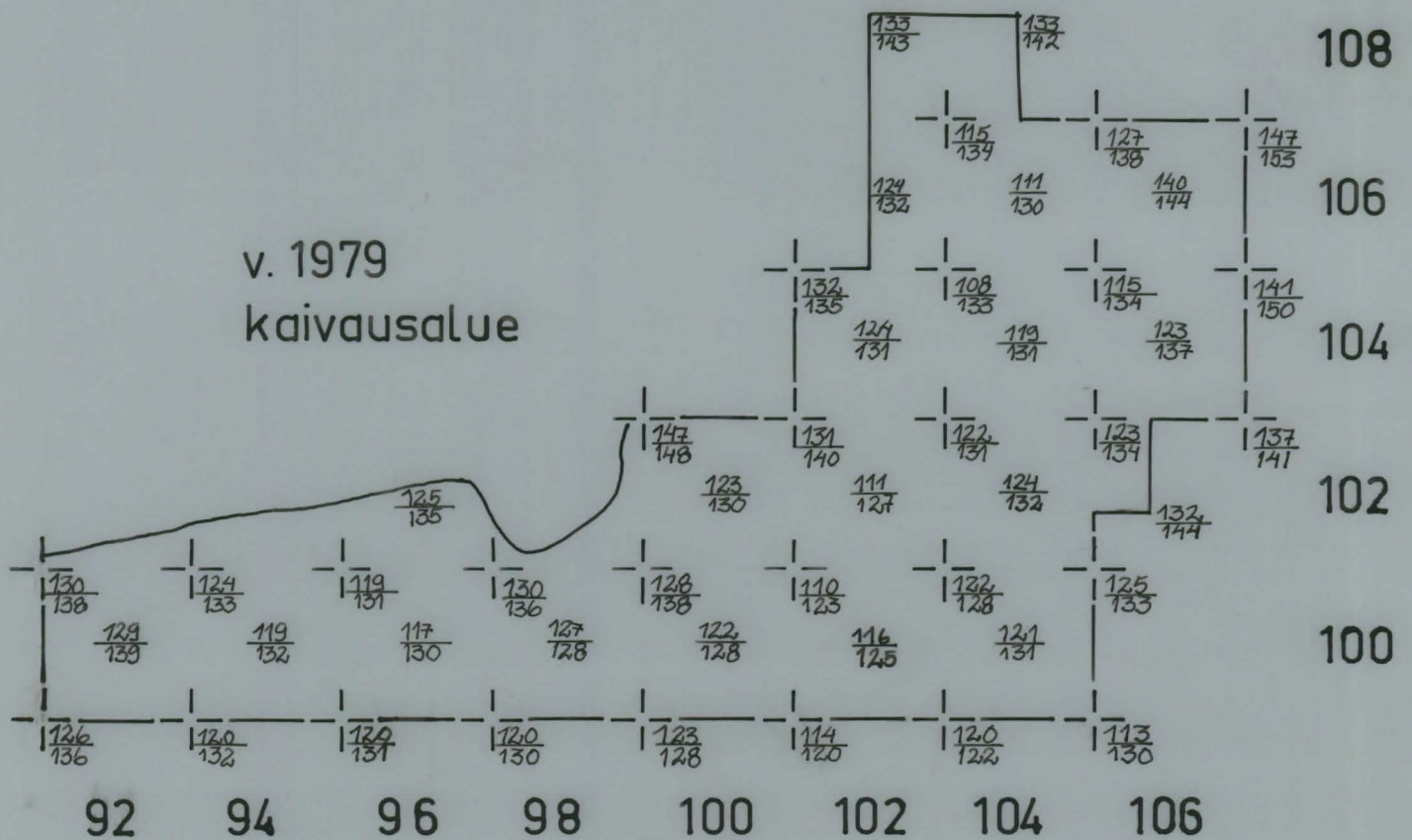
YLÖJÄRVI MIKKOLA

Tuula Heikkurinen 1980

turve- ja multakerroksen pinta- ja pohjaväätösluvut

mk 1:100 5m

kp 042

YLÖJÄRVI MIKKOLA

Tuula Heikkurinen 1980

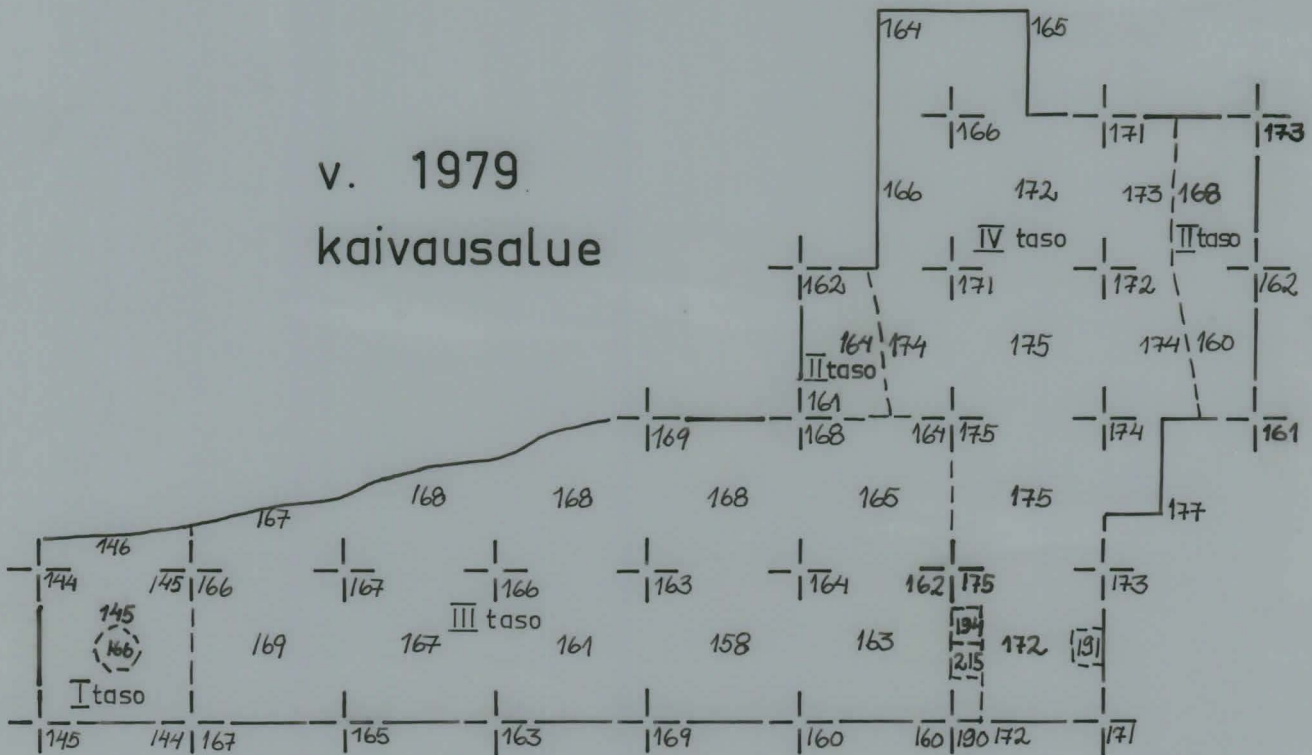
pohjavaaituskartta

mk 1:100 5m

kp 042

v. 1979
kaivausalue

f. 52806

1. Yleiskuva kaivausalueesta, kuva pohjoisesta

f. 52807

2. Ruudut 92-104/100-102, taso I, turpeen alla sotkeutunutta maata, kuva kaakosta

f. 52810

3. Ruudut 100-102/102, taso I, ruudussa 102/102 nokimaata, kuva koillisesta

f. 52813

4. Kaivausalue loppuun kaivettuna, kuva lännestä